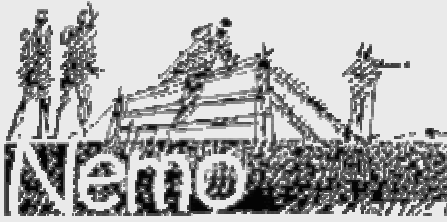

DE VRIJE WANDELAAR

12E JAARGANG - NR. 37 - DECEMBER 2004

INHOLD

**Reacties op actiewandelingen voor
nieuwe Wandelwet**

Wandeloffensief van GroenLinks

Nemo-acties in de media

**Boomspijker nieuwe locatie voor
Wandelcafé: opening en
nieuwjaarsreceptie 14 januari**

Pools Pakket Service

Expositie over Stara Kamienica

**Wandelprogramma
winter/voorjaar 2005**

Nog enkele plaatsen!

* Kerstweek Wijlre 23-28 dec.

* Oud/Nieuwweek Wijlre 28 dec-2 jan

Knipselkrant

Internet

NEMO

homepage: www.struinen.nl

campagne wandelwet: www.voetpaden.nl

Nemoland Polen: www.nemoland.org

DE WANDELWERELD

wandelnieuws en informatie:

www.tweevoeter.nl

wandelroutes: www.wandelzoekpagina.nl

algemene startpagina: www.wandel.pagina.nl

Meldpunt Wandelen (Wandelplatform)

www.wandeln.net

regionale belangenbehartiging: www.tevoet.n

wandelen met anderen: www.wandelpool.nl

*Het enige tijdschrift voor mensen die graag struinen zwerfen dolen dwalen
omlopen verdwalen kuieren landlopen dalven dauwtrappen warmlopen
tippelen uitwaaien sjokken schuinsmarcheren vrijbuiten ijsberen kroeglopen
pallietenen pelgrimeren vagebonderen sloffen stiefelen banjeran scharrelen
grasduinen straatslijpen rondlopen darren zwalken flaneren en slenteren*

三十輻共轂當其無有車之用
埏埴以為器當其無有器之用
鑿金戶櫨以為室當其無有室之用
故有之以為利無之以為用

Dertig spaken verenigen zich in de naaf van het wiel;
Van de leegte hangt het gebruik van het wiel af
Wij vormen en bakken klei tot een aarden pot;
Van de leegte hangt het gebruik van de aarden de pot af
Wij hakken deuren en ramen in een kamer;
Van de leegte hangt het gebruik van de kamer af
Daarom komt voordeel uit wat er is;
Maar nuttig is wat er niet is
Lao Tse - Tao Te Ching 11 - ca. 500 voor Chr.

Twee voeten in de zachte aarde;
Van de leegte hangt het geluk van de wandelaar af
Veel vruchtbare leegte toegewenst in 2005,
In Je eigen droomlandschap met recht van overpad!

Bestuur / staf Nemo - december 2004

NEMO - VERENIGING VAN VRIJE WANDELAARS

organiseert wandelingen en komt op voor het behoud en de toegankelijkheid van voetpaden

Nemo-kantoor Amsterdam: geopend van maandag t/m vrijdag 09.00-17.00 uur (woensdag gesloten)

Westerpark 2 • 1013 RR Amsterdam • tel/ fax: 020 6817013 • e-mail: nemo@pz.nl • internet: www.struinen.nl • giro: 527317

Nemoland Polen • Kopaniec-Miedzylesie 5 • 58-512 Stara Kamienica • Polen • info@nemoland.org • www.nemoland.org

KORTE BERICHTEN

OPROEP

Talenten gezocht

Nemo is altijd op zoek naar verborgen talenten van de leden. Het wandelen haalt immers het onderste naar boven, en daarbij komen talenten vrij die Nemo graag wil aanboren voor de vereniging. Met de creatieve energie van leden kan Nemo niet alleen voortbestaan, maar ook groeien en bloeien. Nemo is niet voor niets een vereniging. Dus de vraag is: hoe en wat kunnen wandelaars bijdragen aan de vereniging? Bijvoorbeeld bij:

- Muziek maken en verhalen voorlezen in het Wandelcafé en tijdens weken en weekends
- Wandelingen begeleiden
- Wandelaars voor of na een wandeling ontvangen met de Nemosoep/koffie.
- DTP Vormgeving en tekenen
- Internet en automatisering
- Assistentie op kantoor bij mailings e.a. klussen
- Artikelen schrijven voor de Vrije Wandelaar

Soep van Kees

Kees deed in de vorige Vrije Wandelaar een oproep aan Nemoleden om eens wat actiever bij te dragen aan de activiteiten. Zelf gaf hij het goede voorbeeld. Zondag 5 december was een geweldige surprise! Behalve de verrassing dat je in de Ronde Venen echt heel mooi kunt wandelen, vooral over vele grasdijken, was de werkplaats/woonruimte en de ontvangst van Kees een hoogtepunt. Koffie met pannekoekjes, soep met kaasboterhammen, en dat alles tussen de kunst van Kees. Echt iedereen was onder de indruk van zijn schilderijen, tekeningen en (houten) voorwerpen. En van z'n erwtensoep. De glühwein van Nemo was een warme aanvulling. En de (levende) kalkoenen die ons gezelschap hielden ook!

Vogelwandelingen

Al jarenlang organiseert Nemo vogelwandelingen. Vroeger op zaterdag, later op zondag, gekoppeld aan de zondagwandelingen. Geen van beiden was een succes. Als het op zaterdag is willen mensen liever op zondag. Als het op zondag is dan willen liever een lange wandeling in plaats van vogels kijken. Alles begrijpelijk. Maar moeten we dus concluderen dat Nemo zich maar niet meer met vogels kijken moet bezighouden? Dat Mathilde dat dus maar in haar vrije tijd moet doen....? Graag een reactie van vogelliefhebbers. Misschien kunnen we een nieuwe vorm vinden?!

Nemo op TV

2 Vandaag en AT5 zonden actiewandelingen uit die Nemo deed op elke laatste vrijdag van de maand. De akties van Nemo voor het verdwijnen van wandelpaden kregen veel aandacht in de media. Veel mensen hebben de uitzendingen gezien en er kwamen vele reacties op, positief (een aantal nieuwe leden!) en negatief (wandelaars verstoren de vogels). Alle reacties staan op internet: www.voetpaden.nl

Poolse Herfst

In de herfstvakantie in Polen waren de kleuren weer zoals het hoort, goudgeel en zachtrood. Het was prachtig wandelweer. Vincent was met zijn groep elke dag op stap, de 'losse' wandelaars gingen ieder hun eigen gang. In de tuin werd gesnoeid. 's Avonds aten we allen gezamenlijk bij boeren of kunstenaars in de buurt. Bij de kunstenaars op de berg werd muziek gemaakt en hebben we zelfs nog allemaal geswingd na het eten! En terug wandelen door het donker, want het is daar nog echt pikdonker.

Wandelarrangementen

De wandelweekends die je op eigen gelegenheid kunt lopen zijn nog steeds in trek. Ook levert het wel eens geheel onverwacht nieuwe leden op. Een inwoner van Odiliënberg vond een routebeschrijving die een Nemo-wandelaar onderweg had verloren. Ze belde Nemo en zei dat ze veel onbekende paadjes kende. Ze vond Nemo zo leuk dat ze meteen lid werd! Dus laat af en toe eens een route slingeren!

Weken Kerst en Oud/Nieuw

We wisten natuurlijk wel dat er vraag was naar een nieuwe locatie voor de oud/nieuwweek. Na 7 x Wijlre wil je wel eens iets anders. Maar dat het zo'n storm zou lopen....binnen de kortste keren was de week in Monschau volgeboekt! Vincent is druk bezig om de mooiste wandelroutes te maken. Als het een succes wordt dan volgend jaar weer. We kijken ook nog naar andere nieuwe locaties in Duitsland. Maar Zuid Limburg blijft gelukkig ook favoriet. De oud/nieuwweek is alweer bijna vol, de Kerstweek nog niet. Ook dit jaar wordt het hier weer lekker door de heuvels wandelen, met vlaai onderweg. Ook een bezoek aan de kloosters staan weer op het programma. Nu de sneeuw nog.....

Milo Anstadt

Het Pools Café met als gast Milo Anstadt over het thema 'Polen en Joden' trok een volle zaal in Poëzie-theater Perdu. Een gemengd gezelschap vanuit verschillende invalshoeken: de Joodse, de (Jiddische) poëzie en de Poolse. De medewerkers van Perdu vonden dat het accent te weinig op de poëzie lag. Het bleek dat er te weinig verwantschap was tussen Perdu en Nemo om de samenwerking voort te zetten.

Mathilde Andriessen

NEMO CAMPAGNE VOOR NIEUWE WANDELWET WANDELAARS EISEN HET RECHT VAN OVERPAD!

Met drie actiewandelingen langs het Alkmaarder Meer, in de Bovenkerker Polder en in de Ronde Venen voerde Nemo dit najaar een campagne voor een Nederlandse wandelwet, naar het Engelse voorbeeld waarbij het recht om te struinen dit jaar in een wet is vastgelegd. Nemo riep wandelorganisaties en wandelaars op om onterechte hekken en verbodsbordjes te negeren en te overtreden om aan te tonen dat prachtige wandelroutes geblokkeerd worden door het ontbreken van recht op overpad. Alle verslagen en reacties werden gepubliceerd op Internet: www.voetpaden.nl

De actiewandelingen veroorzaakten uiteenlopende reacties, vooral door de reportages van 2Vandaag, AT5, het Amstelveens Weekblad, de Rijn en Gouwe, NRC, Ravage en de websites van de ANWB en Vroege Vogels. In het wandelblad Te Voet reageerden Wessel Zweers en vooral Vladimir Mars met een venijnig commentaar op de acties. Het Wandelplatform en de Federatie van Particuliere Landgoedeigenaren distantieerden zich van de acties met een uitgebreid persbericht. Het belangrijkste resultaat van de acties was dat Groen Links de nota Wandeloffensief aan de Tweede Kamer presenteerde.

De argumenten voor de campagne van Nemo

In Nederland heeft de wandelaar geen rechten.

De Wegenwet functioneert niet om de kwetsbare onverharde paden te beschermen en open te houden, de meeste voetpaden zijn verdwenen of worden (onterecht) afgesloten of geasfalteerd. De jarenlange lobby van het Wandelplatform en de aangesloten organisaties heeft weinig meer opgeleverd dan vergaderingen en rapporten. In Nederland ontbreekt een effectieve wandellobby omdat wandelbelangen behartigd worden door wandelondernemers die als projectbureau of uitgever actief zijn. Belangenbehartiging is een ondoorzichtige sector geworden waarin ondernemersbelangen en wandelbelangen door elkaar lopen. Uiteraard zijn de wandelondernemers niet gediend van een wandelwet die de belangen van wandelaars beter regelt, omdat een wandelwet hun goede (en lucratieve) contacten met overheden en terrein-eigenaren kan schaden. Wandelaars zijn immers consumenten en afnemers van hun producten en komen zelf niet aan bod.

De wandelaar is vogelvrij

Met behulp van de Nederlandse wetten verjagen grondeigenaren, bouwbedrijven en wegen/spoorlijn-bouwers de wandelaar naar de gemarkeerde en geijkte routes in de natuur- en recreatieparken. De toegangsverboden zijn vaak juridisch ongefundeerd en wandelaars hebben oudere ongeschreven rechten: het eeuwenoude gewoonterecht. Wandelen over bedreigde of onterecht verboden voetpaden is de beste manier om ze te behouden, daarom heeft het landschap de wandelaar nodig. Bovendien is er geen andere manier om aan te tonen dat er een wandelwet moet komen die de rechten van de wandelaar vastlegt en beschermt. Zonder wandelaars wordt een landschap onbeleefbaar, niet meer gewaardeerd en prooi voor de tekentafel van de projectontwikkelaars.

Daarom moeten wandelaars overal doordringen waar onterechte verboden en hekken hem weghouden van wandelmogelijkheden.

Overtreden wordt daarmee een hernieuwde toe-eigening van verdwenen voetsporen. De wandelaar loopt in de sporen van zijn voorlopers, en vertelt de oeroude wandelverhalen verder. De verhalen die nu met hekken en prikkeldraad zijn afgesloten en spoorloos wegsterven.

Nederland is geen Engeland

Er zijn in Nederland geen uitgestrekte natuurgebieden waar je vrijuit kunt dwalen, behalve misschien de uiterwaarden, de duinen en sommige bosgebieden. En dan nog moet de wandelaar rekening houden met kwetsbare natuur- en landschapswaarden. Struinen in Nederland betekent het zoeken en betreden van de duizenden oude voetpaden, dijken en kaden die onterecht zijn afgesloten of verdwenen. Struinen betekent het weer toe-eigenen van de voetsporen die generaties lang zijn ingesleten in het landschap. Dat betekent ook dat de struiner zich betrokken en verantwoordelijk voelt voor het landschap en geen schade wil aanrichten. Daarom zijn ook goede afspraken te maken met terrein-eigenaren als het gaat om de bescherming van zeldzame natuurwaarden en het voorkomen van vandalisme. Struiners, boeren en natuurbeheerders hebben dan ook dezelfde belangen: een waardevol natuurrijk en historisch landschap waarin mensen de waarde ervan kunnen ervaren en beleven. De interessantste wandellandschappen zijn cultuurlandschappen die grotendeels in stand worden gehouden door gemeenschapsgeld (subsidies voor boeren). Daar mag best iets tegenover staan: openbare toegankelijkheid voor de gemeenschap

De argumenten tegen de campagne van Nemo

Naast een groot aantal korte positieve reacties en een stroom nieuwe leden waren er ook veel negatieve reacties:

1. "Jullie wandelaars brengen dierziekten over en verstoren het vee."
2. "Veel wandelaars laten rommel achter, vernielen, laten hekken open en verprutsen het voor andere wandelaars."
3. "U verstoort de natuur. In gebieden met broedende vogels, overwinterende eenden en ganzen moeten wandelaars wegblijven. Wandelaars verstoren meer dan verkeer en vliegtuigen."
4. "Een zinloze actie van mensen die hun eigen belang vooropstellen, en geen rekening willen houden met de broze omgeving en andere belangen."
5. "Ik kom toch ook niet ongevraagd in uw achtertuin??"
6. "Er zijn genoeg paden te vinden in Nederland."
7. "Op deze manier verpesten jullie het gewoon voor wandelaars die zich wel netjes gedragen."
8. "Sektarisme leidt nergens toe. Er is in Nederland een brede coalitie nodig die opkomt voor wandelbelangen. Als kleine club je eigen belangen voorop stellen is zinloos sektarisme."
9. "Wandelaars moeten rekening houden met andere gebruikers, terreinbeheerders en overheden. Dwingen met een wandelwet werkt niet."
10. "Aktiewandelingen moet je goed voorbereiden, je moet alles van tevoren uitzoeken en alle eigenaren moeten op de hoogte zijn, en niet zoals als de overvalmethode van Nemo."
11. "Aktievoeren leidt tot wrevel omdat iedereen snapt dat er goede redenen zijn om een terrein af te sluiten."
12. "Als je het wandelbelang regelt, willen de fietsers, motorrijders, vissers enz. ook een eigen wet."
13. "Je kan als wandelaar geen toegang afdwingen via een wet, je moet altijd onderhandelen en compromissen sluiten. Het is millimeterwerk. Je moet begrip vinden bij boeren en natuurbeheerders en via de landinrichting of bestemmingsplannen paden realiseren, niet via akties."
14. "Nederland staat vol met hekken en het privé-eigendom is heilig. Een wandelwet komt er nooit."

Reactie Federatie Particulier Grondbezit FPG

Het wandelen buiten door de particulier of de agrariër aangegeven wegen en paden, het struinen, wordt door de FPG om bovenstaande redenen zonder meer afgewezen. Daarnaast mag de particulier en de agrariër ingevolge zijn eigendomsrecht zelf bepalen of zijn grond wordt opgesteld.

Openstelling vraagt extra beheeractiviteiten en -lasten. In dat verband wordt onder meer gedacht aan de noodzaak van voldoende, gekwalificeerd, goed geëquipeerd en handhaafbaar toezicht dat door toenemende criminaliteit en illegale groene en grijze activiteiten in het buitengebied overigens sterk onder druk staat.

Hoewel de FPG beseft dat de overheid/ samenleving in toenemende mate het buitengebied als gebruiksruiimte voor iedereen ziet, is het buitengebied niet van iedereen. De Federatie Particulier Grondbezit vindt dat iedere wandelaar zich aan de vastgestelde openstellingregels door beheerder veelal in overleg met de overheid vastgesteld, moet houden. Als wandelaars van Nemo moedwillig die regels overtreden, dan zal na waarschuwing tot verbaliseren worden overgegaan. Nemo-wandelaars zijn zonder toestemming niet bevoegd particuliere en agrarische terreinen te betreden.

WWW.WANDELZOEKPAGINA.NL

Zoekmachines voor dagwandelingen, meerdaagse tochten en wandelvakanties, tips van wandelaars, wandelnieuwtjes, een maandelijks nieuwsbrief en een agenda voor natuurwandelingen.

Reactie Stichting Wandelplatform-LAW

Het Wandelplatform deelt de zorg om het behoud van de wandelmogelijkheden in Nederland met de 'vereniging van vrije wandelaars Nemo', maar wijst de acties van Nemo voor een wandelwet af. Niet alleen acht het Wandelplatform het instrument van een wandelwet op dit moment niet opportuun, zolang niet duidelijk is wat deze wet zou moeten behelzen; ook de methode om toegangsverboden bewust te overtreden kan de koepelorganisatie niet goedkeuren. De zorg lijkt gerechtvaardigd dat deze methode zich zelfs tegen de wandelaars kan keren. Bovendien liggen de grote bedreigingen op wandelgebied niet op het vlak van struimogelijkheden, maar veeleer op het gebied van infrastructuurle beperkingen o.a. als gevolg van de bevolkingsgroei, bebouwing en de aanleg van (spoor)wegen.

Het Wandelplatform is van mening dat in de Nederlandse situatie Nederlandse oplossingen gevonden moeten worden voor de problemen die wandelaars in dit land tegenkomen. De afgelopen vijf jaar is binnen het Wandelplatform hard en succesvol gewerkt aan verruiming van openbaarheid en toegankelijkheid van natuurgebieden en waterschapsterreinen. Het doemscenario voor Nederland dat Nemo schetst, vindt het Wandelplatform dan ook niet herkenbaar. Wel vergt een structurele verbetering van Nederland-als-wandelland voor belangenorganisaties een lange adem, een constructieve opstelling en de wil om met gelijkgezinde organisaties samen te werken.

Stichting Wandelplatform-LAW - Henk Dikker Hupkes

Reactie van Nemo op de tegenargumenten

Natuurlijk vinden wij dat (natte) vogelgebieden beschermd moeten worden, zeker in broedtijd en fourageertijd. Daar kunnen wandelaars en vogelaars altijd goede afspraken over maken. We hebben na de eerste aktiewandeling met Landschap Noord-Holland en het Recreatieschap gesproken en alle knelpunten en mogelijke oplossingen besproken. Het gaat ons vnl. om cultuurlandschappen. De vanouds boerenlandschappen zijn meestal afgesloten, terwijl het prachtige wandelgebieden zijn. Verstoring kun je voorkomen door modderpaden aan te leggen met hekken, zonder parkeerplaatsen en patatenten in de buurt, die trekken vrijwel alleen wandelaars aan die van de natuur houden en geen schade aanrichten. Het probleem van vandalisme wordt er altijd met de haren bijgesleept, maar is van een andere orde. Vandalisme is een maatschappelijk probleem en heeft niets met wandelaars en toegankelijkheid te maken. Openbare toegankelijkheid bevordert betrokkenheid en daarmee de veiligheid, sociale controle en verantwoord beheer. Dat geldt voor de hele publieke ruimte. Ook het argument van de dierziekten wordt er altijd met de haren bijgesleept. Nog nooit is aangetoond dat wandelaars ziekten verspreiden. De bio-industrie is zelf verantwoordelijk voor de vele dierziekten.

Ik denk dat je juist draagvlak voor natuurbescherming creëert als mensen de gelegenheid krijgen de natuur te beleven. In sommige natuurgebieden waar je vrij mag struinen (Gelderse Poort en sommige duinen) zijn daar goede ervaringen mee. Waarom zouden we in dit overvolle land mensen weg houden uit natuurgebieden die door de gemeenschap in stand wordt gehouden, met publieke middelen? Natuur is er toch voor de mensen, en niet voor zichzelf? Dat houdt in dat de natuur de menselijke (voet)maat moet behouden, en niet opgeofferd moet worden voor auto's, treinen en fictieve natuurbeelden.

Ons landschap is op elke vierkante meter met mensenhanden aangelegd en wordt door mensen beheerd, moeten we ons nu opeens terugtrekken? Doordat Nederlanders niet (kunnen) opkomen voor hun landschap, hebben ruilverkavelingen, snelwegen en spoorlijnen de meeste waardevolle landschappen kapot gemaakt. Nu komen wandelaars op voor de waarde van het landschap, en mogen er volgens de vogelaars niet komen, terwijl ze in feite natuurlijke bondgenoten zijn.

Want wandelaars bieden mede het draagvlak om natuurterreinen (lees vogelgebieden) te behouden en uit te breiden.

Natuurlijk lokt de campagne van Nemo reacties en verzet uit. Nederland is een braaf land, en het poldermodel bestaat bij de gratie van hekken en verbodsbordjes. Als je de openbaarheid (als het openbare publieke domein) wilt vergroten, kom je altijd in botsing met private belangen. En die private belangen gebruiken vaak geweld. De kern van onze acties is het willen vergroten en toegankelijk maken van het publieke domein. De paradox in Nederland is dat het publieke domein door de media en subsidies enorm vergroot is, maar dat vrije toegankelijkheid omgekeerd evenredig verdwenen is. Daarvan zijn wandelaars direct de dupe, nog afgezien van natuur/landschapswaarden die finaal vernield worden.

De Nemo-acties kunnen niet op steun rekenen van andere wandelorganisaties. De vraag is of Nemo zich daarmee isoleert en zich sektarisch opstelt. Elke persoon of organisatie die in het publieke debat de vinger op een zere plek legt, wordt meestal zelf verantwoordelijk gehouden voor de zieke plek en raakt geïsoleerd. Nemo heeft in het debat over voetpaden de functie van aanjager en luis in de pels, met het risico geïsoleerd te worden in eigen kring en als separatist beschouwd te worden. Sommige mensen vinden dat Nemo de actiewandelingen goed moet voorbereiden en alle betrokkenen vooraf moet waarschuwen. In Engeland kan dat inderdaad als je te maken hebt met een paar grootgrondbezitters. In Nederland is een grasdijk vaak eigendom van tientallen boeren. Bovendien zijn veel verbodsbordjes onterecht. Het zou maanden vergen om een enkele wandeling op die manier voor te bereiden.

De mogelijkheden van Nemo zijn beperkt. Nemo is geen projectbureau die de problemen die ze tegenkomt zelf kan oplossen. Daar is politieke wil voor nodig, veel geld, de inzet van de grote wandel- en natuurorganisaties en coalities tussen alle betrokkenen. Als vereniging van wandelaars kan Nemo wel de problemen die ze wandelend tegenkomt niet uit de weg gaan en signaleren. Als de wandellobby met jarenlang vergaderen en vele publicaties niet van de grond komt, is wandelen de enige vorm van actie die overblijft.

Peter Spruijt

GROENLINKS START WANDELOFFENSIEF

Nota 'Geef de wandelaar weer ruimte' door Wijnand Duyvendak

Voorstellen wandeloffensief

Nederland heeft een Wandeloffensief nodig. Offensief, want de wandelaar dient de wandelpaden terug te krijgen. De wandelaar moet weer ruimte krijgen. Voor dit offensief doe ik de volgende voorstellen:

Eerste Nederlandse RijksWandelnota

De minister van Verkeer en Waterstaat is de initiatiefnemer voor een landelijk offensief om de wandelaar weer op weg te helpen, vergelijkbaar met de werkwijze die destijds is gekozen bij het 'Masterplan Fiets'. Hiertoe maakt de minister van Verkeer en Waterstaat - in samenspraak met de minister van LNV - de 'Eerste Nederlandse RijksWandelnota'. Hierin worden landelijke uitgangspunten geformuleerd. De uitvoering van het wandelbeleid komt primair bij provincies en gemeenten te liggen.

Recht op oeverpad

Het eerste uitgangspunt is een 'recht op oeverpad': langs alle waterwegen breder dan drie meter krijgt de wandelaar in principe het recht te wandelen. Dit betekent verplichte openstelling van de dijken van de waterschappen, van de paden langs de kanalen van rijkswaterstaat en van de schouwpaden langs bredere sloten en riviertjes op het boerenland. Particuliere grondeigenaren krijgen hiervoor financiële compensatie. EU-landbouwsubsidies mogen gebruikt worden voor plattelandsontwikkeling en kunnen hier zeer nuttig aan worden besteed. CDA, VVD en LPF zouden hun verzet hiertegen moeten staken.

Recht op oversteek

Tweede uitgangspunt is een 'recht op oversteek': als bij de aanleg van nieuwe infrastructuur een bestaand wandelpad wordt doorkruist, moeten wandelaars nog steeds kunnen oversteken. De kosten voor de bouw van een veilig kruispunt

voor wandelaars moeten worden opgenomen in de projectkosten. Hetzelfde geldt voor het sluiten van bestaande spoorwegovergangen. Als een overweg wordt gesloten moet er een alternatieve oversteekmogelijkheid komen.

Provincies lopen voorop

Provincies krijgen een belangrijke uitvoerende functie bij het Wandeloffensief. Zij krijgen de taak om een provinciaal wandelplan te maken. Hierin moet per provincie geïnventariseerd worden waar bestaande wandelroutes in de knel komen. Voor deze knelpunten moeten ze zoeken naar oplossingen. Provincies kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen om ontbrekende schakels te verwerven en zo het wandelpad compleet te maken. De LAW-routes moeten snel in provinciale streekplannen en gemeentelijke bestemmingsplannen worden opgenomen.

Reactie van Nemo op de initiatiefnota Wandeloffensief van GroenLinks

Blijkbaar heeft de campagne van Nemo ertoe bijgedragen dat het onderwerp opeens op de politieke agenda verschijnt. Het is voor het eerst dat een politieke partij het thema 'voetpaden' naar de Tweede Kamer brengt en dat is een grote stap voorwaarts. Het is alleen jammer dat de nota geen offensief stuk is, maar een defensief stuk. De geschetste problemen (het recreatief medegebruik van wateroevers, oversteekvoorzieningen voor wandelaars, provinciale wandelnetwerken en de kwaliteitsverbetering van het LAW-netwerk) zijn onderwerpen die niet representatief zijn voor de problematiek van verdwenen en afgesloten voetpaden in Nederland. Hoewel de nota bedoeld is als discussiestuk, veroorzaakt het geen discussie als de belangrijkste problemen niet helder geformuleerd worden. Wat ontbreekt is bijvoorbeeld het (falende) juridische kader waardoor wandelvoorzieningen verdwijnen of toegankelijk zijn. Ook worden geen duidelijke juridische mogelijkheden of wettelijk kaders genoemd om wandelvoorzieningen te creëren.

De belangrijkste juridische instrumenten om voetpaden te beschermen en toegankelijk te houden (Erfdienstbaarheden, Wegenwet, Pachtwet, Landinrichtingswet, Wegenverkeerswet) worden niet genoemd. Andere belangrijke centrale wandelthema's ontbreken, zoals de openbaarheid en toegankelijkheid van de publieke ruimte, medewerking van boeren en landbouworganisaties, het belang van ongemarkeerde paden in de z.g. witte gebieden, routes in stadsranden, struinmogelijkheden in nieuwe natuurgebieden, nieuwe mogelijkheden in uiterwaarden enz. De notitie kiest alleen voor privaatrechtelijke oplossingen en laat de publiekrechtelijke kant liggen. Daarmee doet de nota geen recht aan het publiekrechtelijke kader van wandelvoorzieningen, die (hoewel de handhaving grotendeels faalt) nog steeds het belangrijkste kader biedt voor de rechtszekerheid van wandelaars. De winst van de nota is natuurlijk dat eindelijk het thema in de 2e Kamer komt en dat de discussie verbreed wordt. Hopelijk is de nota het begin van een nieuwe ontwikkeling die wandelaars meer voorzieningen en rechten biedt.

Peter Spruijt

POOLS PAKKET SERVICE ABONNEMENT OP POOLSE PRODUCTEN

Nemo gaat een nieuwe service opzetten: het aanbieden van Poolse pakketten in Nederland, in de vorm van een abonnement. Twee keer per jaar wordt aan abonnees een pakket aangeboden met aantrekkelijke, typisch Poolse producten die in Nederland niet te krijgen zijn. In maart 2005 wordt het eerste pakket samengesteld en aangeboden als proefpakket. Op 1 april wordt in het Pools Café in de Boomsspijker dit pakket aangeboden bij de officiële opening van de expositie "Neem nou Stara Kamienica".

Onder het mom 'help Polen de winter door' hebben de laatste 30 jaar talloze Nederlandse hulporganisaties jaarlijks duizenden pakketten naar Polen gestuurd. De jarenlange liefdadigheidsacties voor Polen beïnvloeden nog steeds het beeld dat veel mensen van Polen hebben: armoedig, somber en hulpbehoevend. Dat Polen een land is met een enorme rijkdom aan eigen tradities en producten is weinig bekend. Het Poolse lidmaatschap van de EU biedt daarvoor letterlijk de ruimte. Daarom is het tijd om de rollen om te draaien: Polen is een land van geheimen en heeft in veel opzichten meer te bieden aan Nederland, dan Nederland aan Polen!

Het Poolse Pakket is niet alleen een smakelijke verrassing uit een onbekend Polen, maar ook een symbool van het nieuwe Europa. Doel is om dit initiatief uit te laten groeien tot een zelfstandig bedrijf dat door de Poolse dorpelingen zelf kan worden gerund.

Wanneer: 2x per jaar: een Paaspakket in april en een Kerstpakket in december.

Aanbieding: het eerste pakket is een proefpakket en wordt aangeboden op 1 april 2005 in het Pools Café.

Inhoud: houdbare levensmiddelen, zo veel mogelijk uit de regio van Stara Kamienica, aangevuld met recepten en achtergrondinformatie.

Afhalen: Nemokantoor Amsterdam en het Wandelcafé. Afhankelijk van de abonnementen worden de distributiepunten uitgebreid.

Prijs: basispakket 15 euro of uitgebreid pakket 25 euro per pakket. Betalen: via machtiging

Bestellen: per email polen@pz.nl of tel 020-6817013

- eenmalig proefpakket, of

- abonnement april en december 2005

NEEM NOU STARA KAMIENICA... EEN POOLS DORP OP DE BREUKLIJNEN VAN DE TIJD

Nemo organiseert expositie over Stara Kamienica in de Boomsspijker – Recht Boomssloot 52 - Amsterdam-Nieuwmarktbuurt

1 - 23 april 2005 voorbezigting 14 - 31 maart 2005

Geopend: dinsdag t/m vrijdag 10 - 17 uur - dinsdag t/m donderdag 19 - 22 uur - zaterdag 10 - 16 uur.

receptie en officiële opening: vrijdag 1 april 15 uur

thema-avond met lezing, video/foto's en presentaties: vrijdag 1 april 20 uur

- keuze uit het werk van kunstenaarskolonie Kopaniec
- presentatie van 7 dorpsorganisaties: hun dorp en hun plannen
- de mijnbouw dreiging, het verzet en het politieke spel
- fotopresentatie 'landschap en verlangen'
- documentaires en films
- kinderprogramma mythen en legenden; over berggeesten, heksen en betoverde bronnen
- cultureel centrum Nemoland Polen
- toeristische presentatie
- producten van Nederlands/Poolse stages en uitwisselingsprogramma's
- presentatie producten uit de gemeente Stara Kamienica

De expositie over Stara Kamienica is samengesteld door dorpsbewoners, met werk van plaatselijke kunstenaars, foto's, documentatie en video's over de Duits/Poolse geschiedenis, het landschap en de mensen, het verzet tegen de mijn, de problemen en de alternatieven. Het verhaal van Stara Kamienica met haar problemen en mogelijkheden is representatief voor de kansen en bedreigingen van het Poolse platteland.

Stara Kamienica

Stara Kamienica ligt in Pools Neder-Silezië, dichtbij de Duitse en Tsjechische grens, aan de voet van Reuzengebergte en Isergebergte en is een typisch voorbeeld van een onaangetast Pools dorp met een authentiek historisch cultuurlandschap aan de rand van verschillende natuurparken. Maar het dorp wordt geteisterd door problemen als werkloosheid, armoede en veel sociale problemen. Tot overmaat van ramp wil een mijnbouwbedrijf een grote open steenmijn gaan exploiteren die het landschap verwoest en alle bestaande mogelijkheden voor agrotourisme en duurzame landbouw voorgoed vernielt. Het hele dorp is tegen de mijnbouw in verzet gekomen, maar de minister probeert zijn wil door te zetten. Het dorp heeft allerlei alternatieve projecten ontwikkeld. Er is een kunstenaarskolonie die ook workshops aan kinderen geeft en toneelstukken opvoert. Acht dorpsorganisaties hebben projecten opgezet voor lokale ontwikkeling. Midden in de gemeente heeft Nemo een cultureel centrum Nemoland opgericht als ontmoetingscentrum en basis voor allerlei projecten.

WANDELCAFE IN DE BOOMSSPIJKER

Het Wandelcafé in Buurthuis de Boomsspijker, Recht Boomssloot 52 (vlakbij de Nieuwmarkt), is gemakkelijk te bereiken: 5 min. vanaf metrostation Nieuwmarkt (uitgang Koningsstraat), 10 min. lopen vanaf C.S. en Stopera

Nemo Wandelcafé verhuist naar de Boomsspijker in de Amsterdamse Nieuwmarktbuurt

Al sinds 1992 organiseert Nemo het Wandelcafé voor Nemo-leden, buurtbewoners en iedereen die van wandelen houdt. Elke avond heeft een thema dat voor wandelaars interessant is. Regelmatig is er een Poolse avond in samenwerking met de PNKV, omdat Nemo verschillende projecten in Polen uitvoert rond haar eigen centrum 'Nemoland' in Stara Kamienica. Doel is om een stukje Poolse cultuur naar Amsterdam te halen.

Wandelend Wandelcafé

De thuisbasis van het Wandelcafé was jarenlang het buurthuis de 2e Uitleg op de Prinsengracht. Maar in 2003 werd het buurthuis gesloten en het Wandelcafé verhuisde tijdelijk naar de hal van het Nemokantoor en naar theater Perdu. Vanaf 2005 heeft Nemo weer een eigen plek op een prachtige locatie: het buurthuis de Boomsspijker aan de Recht Boomssloot in de Amsterdamse Nieuwmarktbuurt.

Op 14 januari wordt de doorstart gevierd met een feestelijke opening, en tegelijk nieuwjaarsreceptie.

PROGRAMMA

Café open 19.30 uur - Programma aanvang 20.00 uur - Toegang € 2,-

vrijdag 14 januari OPENING WANDELCAFÉ

Feestelijke opening van het Nemo Wandelcafé in de Boomsspijker en tegelijk nieuwjaarsreceptie van de vereniging Nemo. toegang gratis

vrijdag 18 februari WANDELEN EN POËZIE

Muzikale begeleiding Judith Pertz (fluit). Veel dichters waren wandelaars, en veel gedichten zijn tijdens een wandeling ontstaan. Dichten is op zichzelf al een wandeling door de taal, een struintocht naar onbekende symbolen en metaforen. Vanavond een levendige ontmoeting met veel gedichten en bekende wandelende dichters (Gorter, Roland Holst, Lucebert), maar ook onbekende.

vrijdag 11 maart MIRAKEL VAN AMSTERDAM:

Dialezing: Kunsthistoricus Vincent Rottier over het Mirakel van Amsterdam en de Stille Omgang. De avond geldt als inleiding en als voorbereiding op het lopen van de Stille Omgang zaterdagavond 24.00 uur vanaf het Spui, Amsterdam.

Vincent Rottier organiseert op zaterdag 12 maart een begeleide wandeling over de route van de Stille Omgang, 14 uur vanaf het Begijnhof, 8 euro.

vrijdag 1 april POOLS CAFÉ

15 uur Receptie en opening expositie "Neem nou Stara Kamienica..."
20 uur Thema-avond over Stara Kamienica met diapresentatie en lezing.

vrijdag 15 april LEDENVERGADERING VERENIGING NEMO

Jaarlijkse ledenvergadering met de vaststelling jaarstukken en beleidsplan. Discussie over de toekomst van Nemo en het Polenproject.

vrijdag 20 mei STRUINEN

In Engeland bestaat het 'right to roam', een wet die wandelaars het zwerfrecht geeft. In Nederland is er geen wandelwet die wandelaars het recht van overpad en het recht om te struinen geeft. In de wandelwereld, tussen natuurbeschermers en nu ook in de politiek is een heftig debat gaande over het struinen en de belangen en de rechten van wandelaars. Daarom een avond over struinen, belangenbehartiging van wandelaars en de wenselijkheid van een wandelwet in Nederland.
* dia presentatie en inleiding over struinen in Nederland: knelpunten en mogelijkheden
* verslag van de Nemo-campagne en de actiewandelingen voor een nieuwe Wandelwet
* debat tussen natuurbeschermers, routemakers, wandelaars en struiners

vrijdag 17 juni POOLS CAFÉ Polen voor liefhebbers

Kennismaking met de Poolse cultuur, het Poolse landschap, de taal, de mensen en de Poolse keuken! Speciaal voor liefhebbers en sceptici. Veel informatie, tips en achtergronden. Presentatie Nemo-activiteiten in Polen en diapresentatie.

WWW.TWEEVOETER.NL
Website met onafhankelijk nieuws en uitgebreide praktische informatie over wandelen in de ruimste zin van het woord

NEMO REISKRANT

HET HELE JAAR DOOR WANDELEN!

OVERZICHT WANDELWEEKENDS EN WEKEN 2005

Kerstweek Wijlre 23 - 28 december	6 dagen - €180
Oud/nieuwweek Wijlre 28 dec - 2 januari 2005	6 dagen - € 180
Oud/nieuwweek Duitsland Eifel! 28 dec - 2 januari 2005	6 dagen - € 210
Weekend Achterhoek (Bredevoort) 19 – 20 mrt	2 dagen € 89
Paasweekend Ootmarsum Twente 26 – 28 mrt	3 dagen - € 80
Hemelvaartweekend St. Geertruid Zd. Limburg 5 - 8 mei	4 dagen - € 120
Pinksterweekend St. Geertruid Zd. Limburg 13 - 16 mei	4 dagen - € 120
Zomerweekend Ameland 10 – 12 juni	3 dagen - € 90
Nemoland Polen: hele jaar	

MET NEMO NAAR 2005

Nemo biedt drie winter-arrangementen voor wandelaars die een kerstfeest of een jaarwisseling willen zonder televisie, familie en georganiseerde spektakels, en die op eigen benen en in alle rust de eindejaarsfeesten willen vieren. In plaats van de kerstdrukke en de oud/nieuw-chaos in de stad: eeuwenoude voetpaden door Zuid-Limburgse heuvels of rond Monschau (Eifel en Hoge Venen). Kloosters, kerken en dorpscafés bieden bezinning en inspiratie om er weer een jaar tegen(aan) te kunnen. Geen luxe hotelarrangementen, maar sobere en sfeervolle kampeerboerderijen. Kerstmis en de jaarwisseling zullen op gepaste wijze gevierd worden. Daarbij maken we graag gebruik van de talenten van deelnemers: er wordt muziek gemaakt, gezongen, spelletjes gedaan of verhalen verteld, maar er is ook ruimte om rustig te lezen. De opzet van alle weken is hetzelfde: elke dag wandelingen van 20 km. (of korter) op onverharde paden. Gezond en lekker eten en veel vrijheid om je eigen programma te maken. Alles kan, maar niets hoeft. Er wordt overnacht in ruime slaapzalen. Het huishouden (koken, afwassen, schoonmaken) wordt gezamenlijk gedaan. De maximale groeps grootte is 25.

De Oud/Nieuwweek in Monschau is vol. Voor de onderstaande weken zijn nog enkele plaatsen!

KERSTWEEK WIJLRE

Zuid-Limburg 23 - 28 dec. 2004

Op het feest van het (winter)licht en tussen de langste nachten, zoeken we de pelgrimspaden en kerkepaden van Zuid-Limburg. We bezoeken de beroemde kloosters van Benedictus in Vaals en Gerardus in Wittem. Tijdens de wandeling worden de kroegen naast de kerk ook bezocht. Hoogtepunt is letterlijk het Drielandenpunt met de traditionele Glühwein. En de vlaai van Valkenburg wordt ook niet versmaad, na een dag zig-zaggen op holle wegen.

OUD/NIEUWWEK WIJLRE

Zuid-Limburg 28 dec. 2004 - 2 jan 2005

Voor de 14e keer viert Nemo Oud & Nieuw in Wijlre; een gouden formule, door de prachtige wandelingen en de gezelligheid van lange avonden. Nog steeds vinden we onbekende paden in het mooiste en sfeervolste wandelgebied van Nederland. Voor de liefhebbers bezoeken we het enige Gregoriaanse klooster van Nederland (abdij Benedictusberg) en het pelgrimsoord in het Gerardusklooster in Wittem.

Lenteweekend Achterhoek

Hotel Onland 19 - 20 maart 2005 (2 dagen)

2 dagen wandelen rondom Boekenstad Bredevoort in de Achterhoek. Door het prachtige coulissenlandschap van de Achterhoek, met bossen, beken en houtwallen. Overnachting in Hotel Onland in Meddo, een buurtschap van Winterswijk, vlakbij de Duitse grens. Het middeleeuwse stratenpatroon van Bredevoort met 17e eeuwse huizen en het kerkje, zijn nog grotendeels intact. Tegenwoordig profileert Bredevoort zich als Boekenstad. Er zijn tientallen antiquarische boekhandels, elke 3e zaterdag van de maand is er een boekenmarkt.

Programma: Zaterdag: per Nemobus naar Bredevoort (boekenmarkt), en wandelen naar Meddo, via LAW het Scholtenpad. Bagage wordt vervoerd naar het hotel. Maaltijd (op eigen kosten) in de Korenmolen van Meddo. Zondag: wandelen via LAW het Noaberpad, door het Zwillbrocker Venn, in Duitsland, een beschermd hoogveen gebied, met flamingo's en de grootste kokmeeuwenkolonie van Europa.

Ledenprijs € 89 inclusief vervoer met de Nemobus, bagagevervoer tijdens de wandelingen, achtergrondinformatie, wandelroutes, overnachting in hotel met zwembad! (op 2 persoons kamers) met ontbijt en lunchpakket. Exclusief: lunchpakket 1e dag, warme maaltijden, consumpties.

**Voorjaarsweekend
St. Geertruid - Zuid Limburg****Hemelvaart** do 5 mei - zo 8 mei 2005 (4 dagen)**Pinksteren** vr 13 mei - ma 16 mei.2005 (4 dagen)

Holle wegen, grubben, grafheuvels en vuursteenmijn.
Op de grens met België, wandelen we door de uitlopers van de Ardennen en de Voerstreek. Afwisselend landschap, met veel holle wegen, grubben en grafheuvels. Grote hoogteverschillen. Het Savelsbos bevindt zich op het Plateau van Margraten, maar ook in het Maasdal. Met excursie in de vuursteenmijnen in het Savelsbos !! (3700 v Chr)..

Ledenprijs: € 120. Overnachten in groepsaccommodatie in St. Geertruid. Inclusief 3 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding, excursie vuursteenmijn. Exclusief vervoer. Nemobus retour 28 € (beperkt plaats), lunchpakket 1° dag, warme maaltijd op de laatste dag. Deelnemers kunnen opgehaald worden van Eijsden NS.

Paasweekend Ootmarsum Twente

Roezeberg za 26 t/m ma 28 maart 2005 (3 dagen)

Pasen in Twente, met traditionele paasgebruiken van de streek. Wandelen door de mooiste natuurgebieden van Twente: het Springendal, de Vasserheide, en het stroomdal van de Dinkel. Grafheuvels, beken en de watermolens van Frans en Bels langs de Mosbeek. Het oude stadje Ootmarsum is dichtbij, hier zijn allerlei paastradities terug te vinden, zoals het Vlóggeln, waarbij de bevolking hand in hand door het stadje trekt. De Poaskearls, waaronder Simon en Judas, spelen een hoofdrol bij alle gebruiken. Al deze gebruiken worden geïntegreerd in de wandelingen! Op 1e Paasdag 's avonds het traditionele Twentse paasvuur!

Elke dag een begeleide wandeling van ca 20 km, ook door Duitsland. Meenemen: stevige wandelschoenen, regenkleding, kompas, hoeslaken, sloop, slaapzak, oordoppen, sloffen, lunchpakket voor zaterdag. Ledenprijs € 80 Overnachten op vakantieboerderij bovenop de Roezeberg. Kleine groep. Inclusief 2 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding. Exclusief vervoer. Nemobus retour 28 € (beperkt plaats), warme maaltijd maandag.

Weekend Ameland.

Ballum: vr 10 - zo 12 juni 2005 (3 dagen)

Lekker uitwaaien op de Wadden

Wandelen naar 't Oerd, het meest oostelijke puntje van het eiland, met hoge duinen en kale zandvlaktes. Waddenzee en Noordzee, beboste duinen en open duinvalleien met heide en enkele moerasjes. Het Oerd is een oud begroeid duingebied met enkele hoge duinen en vochtige duinvalleien. Nieuwe duinen vormen zich hier en de kwelder breidt zich gestaag uit. Algemene broedvogels zijn eidereend, bergeend, wulp, kluut, visdief, tapuit en sprinkhaanrietzanger.

Ledenprijs € 90. Overnachten in een riant groepsverblijf (meerpersoons kamers) in Ballum op Ameland. Inclusief 2 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding. Exclusief vervoer. Nemobus retour Amsterdam - Holwerd 28 € (beperkt plaats), boot ca 10 € en warme maaltijd zondag in eetcafé in Ballum. Terug met de boot van 18.30 uit Ameland.

INDIVIDUELE WANDELARRANGEMENTEN **WANDELEN IN GRENSGEBIEDEN**

Ledenprijs inclusief volpension (met lunchpakket), wandelroutes en informatie, ook van bus- en treintijden.

exclusief vervoer, eventuele huur van fietsen, kano's etc.. 1 overnachting / 2 wandeldagen: € 52,-

2 overnachtingen / 3 wandeldagen: € 94,- * 3 overnachtingen / 4 wandeldagen : € 136,-

Niet overal is volpension, dan eet je in een restaurant in de buurt en is de reissom € 10,- p.p. perdag minder.

Annuleringskosten: annuleren tot 1 week tevoren 100% van de reissom. Nemo kan een annuleringsverzekering afsluiten.

Wandelen is maatwerk: De meerdaagse wandeltochten kunnen in overleg worden aangepast aan de wensen van de wandelaars, afhankelijk van het aantal dagen, gewenste kilometers, soort landschap, verhard/onverhard etc.

Grensgebied Zuid Oost Groningen - Duitsland

Overnachten in de voormalige molenaarswoning van molen de Korenbloem, een koren- en pelmolen in Vriescheloo. De wandelroutes lopen deels over LAW het Noaberpad. Wandelen in het Groningse landschap: veengebieden, vaarten, langs de Westerwoldsche Aa, Huis te Wedde, Vlagtwedde, kleinschalig boslandschap en oude vestingstadjes.

Grensgebied Brabant - België (Achelse Kluis)

Overnachten in St. Benedictusabdij de Achelse Kluis. Wandelen in België langs de Warmbeek over de Binnenheide en de Beverbeekse heide; door het natuureservaat de Groote heide naar Soerendonk, en aan de Nederlandse kant door het Leenderbos.

De Kop van Overijssel bij Steenwijk.

Overnachting bij biologisch bedrijfje in De Pol bij Steenwijk. Prachtige, door de enthousiaste eigenaren ontwikkelde wandelroutes, deels over LAW Zevenwoudenpad, en over het Landgoed de Eese. Afwisselende wandelingen door het bosrijke gebied op de grens van Overijssel en Drente.

De Weerribben - Overijssel

Overnachten in wandelpension van een rietsnijder midden in het Nationaal Park de Weerribben. Wandelroutes deels over het LAW Zuiderzeepad. Via Blokzijl naar Vollenhove of Giethoorn. Mee-eten met de Hollandse pot. Ook fietsen of kano's te huur.

De Lopikerwaard - Zuid-Holland

Overnachten in Ruige Weide op een zeer idyllische plek. Twee dagen wandelen in en rond de Lopikerwaard. De mooiste paden van het Groene Hart, o.a. de Tiendweg bij Gouda. Wandelen van Gouda NS, via Oudewater, beroemd om z'n heksenweegschaal, en Linschoten (langs de Linschoten) naar Montfoort of IJsselstein.

Grensgebied Midden Limburg en Duitsland

Overnachten in een herberg in Odiliënberg. Wandelen langs de sterk meanderende Roer. Bergen, bossen en heide langs de Duitse grens. Deels over LAW het Pieterpad en het Maas Swalm Nettepad.

Gelders Rivierenlandschap bij de Duitse grens

Overnachten in een riant verbouwde boerenwoning aan de rand van Millingen aan de Rijn en de Millingerwaard. Warm eten in de buurt. Je wandelt door een imposant rivierenlandschap. Langs de Rijn met grote Rijnaken. Wandelroutes door de Millingerwaard, de Gelderse Poort en deels over LAW het Pieterpad en het Streekpad Nijmegen

Grensgebied Brabant en België

Overnachten in eeuwenoud verbouwd Brabants boerderijtje bij Chaam, aan een doodlopend weggetje. Minimaal 2 overnachtingen. Wandelen door de bosrijke Baronie van Breda. en door België. Deels over LAW het Grenslandpad, over de Strijbeeksche Heide en door de Chaamse bossen.

Grensgebied Winterswijk en Duitsland

Overnachten op een boerenhoeve in de buurtschap Miste. Warme maaltijd in eetcafé in Miste, in Winterswijk of in Bredevoort. De Achterhoek rond Winterswijk is één van de mooiste wandelgebieden van Nederland. Een karakteristiek coulissenlandschap met prachtige bossen en kabbelende beekjes. De wandelroutes lopen over delen van het Scholtenpad, het Noaberpad en via Bredevoort, het bekende boekenstadje. Wandelen van Winterswijk via Bredevoort naar Aalten.

Grensgebied Noord-Oost Twente en Duitsland

Overnachten in pension in een voormalig café bij de grens. Maaltijden in de Molen van Bels of in Mander. Wandelen in het heuvelachtige agrarische cultuurlandschap met vele grafheuvels. De routes lopen deels over het Twentepad en LAW het Noaberpad, langs de Mosbeek met de watermolens van Bels en Frans, de graancirkels van Mander en door het natuureservaat Springendal.

NEMOLAND

PRIJZEN

Nemoland is geen openbare camping of pension, maar een accommodatie voor Nemoleden.

Prijzen per nacht:

in de prijs is een toeslag berekend voor het gebruik van de gemeenschappelijke ruimten, voorzieningen en service van de beheerder. Ook is een toeslag berekend voor de Nemo-lobby tegen de open-mijnbouw in het gebied.

2/3 persoons kamers: € 10,- p.p.

slaapzolder: € 8,- p.p.

2/3 persoons caravans: € 18,- per caravan

blokhut € 30,-

groepsaccommodatie met keuken, huiskamer en slaapzolder: vraag prijsopgave

- * schoonmaakkosten: € 5,-
- * auto parkeren € 1,50 per nacht
- * informatiemap met wandelroutes: € 5,-
- * boekingskosten bij vooraf reserveren: € 5,-
- * wandelkaart omgeving: € 2,50
- * toeslag gebruik kookfaciliteiten voor maaltijden: € 1,50 per dag
- * warme douche: € -,75
- * huur lakens/handdoek/dekens: € 5,-
- * kinderen t/m 2 jaar gratis, 3-6 jaar 40% korting, 7 t/m 12 jaar 20% korting.
- * warme maaltijd: v.a. € 7,- / 30 zloty's
- * gebruik wasmachine incl. wasmiddel € 4,-
- * lidmaatschap Nemo (verplicht): volledig € 11,50 - reislidmaatschap € 5,-
- * begeleide Nemo-wandeling: € 3,-
- * excursies, workshops, paardrijden: zie prijslijst in Nemoland

Verkrijgbaar in café: wandelkaarten, wandelroutes, Gidsen en Nemo-vervoer naar station Stara Kamienica Jelenia Góra tegen vaste tarieven.

Er kan in euro's en zloty's betaald worden, via een machtiging en vooraf per giro.

Alle prijzen zijn onder voorbehoud.

Nemo kan treintickets en bustickets voor heen/terugreis regelen.

WINTER IN NEMOLAND

Op eigen gelegenheid

Voor het eerst is Nemoland de hele winter open voor gasten! U wordt ontvangen door onze Poolse beheerder Kamila die vloeiend Engels spreekt en zelfs Nederlands.

Wandelroutes en overnachtingen op maat; zelfverzorging of vol pension, alleen of met een groep. Er zijn vele mogelijkheden: dagtochten, excursies en 2 tot meerdaagse dagen wandelen. De bergen in, de boer op, of beiden. Start- en eindpunt is Nemoland in Polen. De arrangementen kunnen gecombineerd, verlengd/verkort worden en aangepast worden aan al uw wensen. Aanvullende voorzieningen (taxi, gidsen) zijn altijd mogelijk. Alle uitgezette wandelingen hebben verschillende varianten voor beginners en geoefende wandelaars.

Lenteweken 1 – 15 mei

In mei staat alles in bloei en is het gegarandeerd prachtig voorjaarsweer. Je kunt mee met de Nemobus of op eigen gelegenheid komen

Verzorgde arrangementen

4 daagse wandeltocht Lesna

Prachtige wandeltocht rondom het meer van Lesna. Kasteel Czocha en meerdere kasteelruïnes in de buurt. Overnachtingen in prachtige verbouwde boerderij in Swiecie. 2 persoons kamers, eigenaar spreekt Engels. Prijs € 145 inclusief: 3x overnachtingen, 4 dagen vol pension, kaarten, bagagevervoer

3 daagse wandeltocht Janowice

Wandelen door het beroemde kastelenpark Janowice Wielkie. Lopen naar het Nemohuis door het dal van de Bóbr. Overnachten en alle maaltijden in een prachtig verbouwde boerderij aan de Bóbr. 2 persoons kamers. Janowice Wielkie is een prachtig natuurgebied met veel oude paleizen en kastelen. Prijs € 105 inclusief: 2x overnachtingen, 3 dagen vol pension en wandelroutes Exclusief vervoer, consumpties onderweg.

Werkvakanties.

Een combinatie van vakantie en werken in en rond Nemoland. De werkvakantie duurt een week. De gasten verblijven op basis van zelfvoorziening. Er wordt gemiddeld 20 uur per week gewerkt. Het werk hangt af van je interesse en je deskundigheid en wat er in die bepaalde periode te doen is. Zoals werken in de bouw, in de moestuin, in de natuur (snoeien en maaien), helpen op de boerderij in het dorp, schilderen en wat er zich verder voordoet. Voor een werkvakantie betaal je € 12 pp per week. Reiskosten en maaltijden betaal je zelf.

ANTWOORDFORMULIER

terugsturen/faxen/mailen naar Nemo

Westerpark 2 - 1013 RR Amsterdam - tel/fax 020-6817013 - email nemo@pz.nl

Voornaam/achternaam

Adres

tel

tel werk

mobiel

postcode/plaats

email

POOLS PAKKET SERVICE (svp betalen via machtiging onderaan dit formulier)

- eenmalig proefpakket   basispakket € 15   uitgebreid pakket € 25
 abonnement 2x per jaar   2x basispakket € 15   2x uitgebreid pakket € 25

NEMOLAND POLEN

Ik wil komen in de periode.....

- op eigen gelegenheid   een individueel arrangement
 werkvakantie
 ik kom met eigen vervoer;   Nemo-vervoer;   openbaar vervoer
 in een caravan;   in de blokhut;   in een kamer,   op een slaapzolder,   groepsaccommodatie
 ik wil als vrijwilliger komen in de periode van .....
 Ik wil financieel participeren: donateur worden.   obligatiehouder worden
 participant worden door aankoop van certificaten

JA IK WIL WEL ALS VRIJWILLIGER IETS DOEN VOOR NEMO: BIJVOORBEELD

- als wandelbegeleider voor zondag- en/of zaterdagwandelingen
 als chauffeur voor de busjes (op zaterdag en/of zondag)
 als assistent of adviseur voor DTP, Internet en database-toepassingen op de computer
 als troubleshooter/vraagbaak voor hardware/softwareproblemen op de computer
 als hulp bij mailings op kantoor
 als vrijwilliger of klusser voor Nemoland in Polen
 ik heb materialen voor Nemoland in Polen: ...
 mijn specialiteit/voorkeur is...

OPGAVE VOOR DAGWANDELINGEN:

- dagwandeling: d.d.

OPGAVE VOOR WEEKENDS/WEKEN

- Kerstweek Wijlre 23 - 28 december
 Oud/Nieuwweek Wijlre 28 dec - 2 januari 2005
 Achterhoek (Bredevoort, Winterswijk) 19 - 20 maart
 Ootmarsum Twente 26 - 28 maart
 Hemelvaartweekend St. Geertruid Zd. Limburg 5 - 8 mei
 Pinksterweekend St. Geertruid Zd. Limburg 13 - 16 mei
 Zomerweekend Ameland 10 - 12 juni

JA, IK WORD (WEER) LID VAN DE VERENIGING NEMO

voor € 11,50 per jaar, vanaf het tijdstip van betaling.

persoonsgegevens worden zonder toestemming niet uitgewisseld

- ik machtig Nemo éénmalig € 11,50 van mijn rekening af te schrijven. (vul naam/gironr. en handtekening in)
 stuur mij een giro-acceptkaart

OPGAVE / RESERVERING

Ik heb hierboven ingevuld voor welke reis ik me opgeef

- ik wens een annuleringsverzekering (5% vd reissom)
 ik kom met eigen vervoer   ik wil graag mee met de Nemobus
 ik wens een Pools pakket (zie boven)
 ik machtig hierbij Nemo om éénmalig de totale (reis)som van mijn gironummer af te schrijven
 Stuur mij een giro-acceptkaart

naam

gironummer

handtekening

NEMO REISVOORWAARDEN

De wandelreizen en arrangementen van Nemo zijn verenigingsactiviteiten voor leden, zonder winstoogmerk en volgens de doelstelling van de vereniging. De reisactiviteiten worden in opdracht van de vereniging uitgevoerd door Stichting Nemo. *Aanmelding en betaling.* De reisovereenkomst is gesloten wanneer Nemo je aanmelding heeft ontvangen, waarmee je verplicht de reissom binnen de gestelde termijn te betalen. Je ontvangt een factuur voor de betaling van de reissom, eventueel verhoogd met het Nemo-lidmaatschap en boekingskosten. De reissom dient binnen 1 week na ontvangst van de factuur te worden voldaan. Nemo kan een annuleringsverzekering afsluiten.

Annulering. Annulering kan zowel telefonisch als schriftelijk geschieden. De annuleringskosten zijn: tot 42 dagen voor aankomst op de (eerste) accommodatie: 15% van de reissom; van 42 t/m 21 dagen voor aankomst: 30% van de reissom; van 20 t/m 8 dagen voor aankomst: 70%; van 7 dagen tot de dag van aankomst: de totale reissom. Indien de reiziger geen of gedeeltelijk geen gebruik maakt van de gereserveerde en bij de reissom inbegrepen diensten en voorzieningen, wordt geen restitutie verleend.

Verzekeringen. Voor de reizen naar Polen stelt Nemo een reisverzekering verplicht. Een annuleringsverzekering wordt aanbevolen en kan bij Nemo afgesloten worden.

Aansprakelijkheid van de reisorganisator. Nemo is niet aansprakelijk voor door reizigers of derden geleden schade of letsel, door wie dan ook of door welke oorzaak dan ook, tenzij er sprake is van grove nalatigheid van zijn kant. In dat geval bedraagt zijn aansprakelijkheid ten hoogste eenmaal de reissom. Voor haar leden heeft Nemo een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten.

Verantwoordelijkheid van de reiziger. De reiziger is verplicht zich zo te gedragen dat hij/zij de goede voortgang van de reis en het verblijf niet in gevaar brengt, en zich daarbij houdt aan de geldende wet- en regelgeving. De reiziger verplicht zich alle schade te vergoeden waarvoor hij/zij aansprakelijk is.

Verantwoordelijkheid van de reisorganisator. De reisorganisator, de begeleider en de beheerder zijn verantwoordelijk voor de goede en veilige voortgang van de verenigingsactiviteiten en het voorkomen van schade en overlast aan de leden, de vereniging en de gebruikte voorzieningen. Dit houdt de bevoegdheid van de staf en/of de begeleider en/of beheerder van Nemo in, om verenigingsleden deelname aan verenigingsactiviteiten te ontzeggen, op basis van een gemotiveerd besluit en volgens de beginselen van billijkheid en redelijkheid. Schorsing van leden vindt plaats conform de verenigingsstatuten. Voor *klachten* kan men contact opnemen met het bestuur, p/a Nemobestuur, Westerpark 2. 1013 RR Amsterdam.

Algemeen. Aan het reisaanbod van Nemo in folders en de reiskrant kan geen rechten ontleend worden. Voor situaties waarin deze reisvoorwaarden niet voorzien, gelden de algemene reisvoorwaarden van de ANVR.